

Heide
vertelt

231

16 juni 2024

Natuurgidsen in opleiding organiseerden een burenwandeling!

1.- Boswachter Jef De Winter
2.- Natuurgids Patrick Cassiers
3.- Natuurgids Pascal Quirijnen

Twee natuurgidsen in opleiding, Patrick Cassiers en Pascal Quirijnen, organiseerden samen met boswachter Jef De Winter vorige zaterdag een informatieve natuurwandeling. Eerder was over dit onderwerp al een uitgebreide voordracht in zaal Trefpunt. Er zijn veranderingen op til in de Withoefsche Heide, vooral achter de woningen van de Max Temmermanlaan. Eén van onze lezers, Bob Autrique was er bij en bezorgde ons een verslag van dit gebeuren:

Het werd een bijzonder interessante wandeling waarbij de deelnemende buurtbewoners veel info kregen over de plannen van de overheid op gebied

van waterhuishouding en ecologisch beheer van het gebied. Veel vragen van de geïnteresseerden werden beantwoord. Door uitwisseling van info over de toekomstplannen en samenwerking werd het vertrouwen voor de toekomst versterkt. Het gezelschap volgde het Vlinderpad dat aangepast werd voor visueel gehandicapten. Er werden ook veel onbekende details uit de doeken gedaan, zoals de elektronische sensoren voor de blinden. Na een uitgebreide vraag- en antwoordronde werd de wandeling afgerond na twee uur heerlijk wandelen in onze achtertuin. Het ANB plant in de toekomst een zware ingreep in een 25 tot 50 meterstrook achter onze panden in verband met brandveiligheid. Veel bomen zullen geveld worden om het brandgevaar te verminderen. Ook zullen de evasieve exoten zoals Amerikaanse kers radicaal aangepakt worden.

Wie waren de “Jefkes van Heide”?

We vonden in het tijdschrift “Lijn 12”, ons ter beschikking gesteld door Machteld Overlaet, een artikel onder de naam “De Jefkes van Heide”, geschreven in de jaren '60 door de toenmalige gemeentearchivaris Jos Vosselmans.

“Sommigen onder ons weten nog wel een en ander te vertellen over de Antwerpse Burgerwacht, ofte “Gard’Sivik”. Deze instelling telde een viertal regimenten, te weten de ruitery of de zogenaamde “Garde d’Honneur”, de kanonniers, de chasseurs en de infanteristen. Tot de eerste drie behoorde de elite, zij die het serieus meenden en er zich in vermeden hun zelf aangekocht uniform met uitgesproken trots te dragen. De infanteristen ofte doodgewone piotten, die er met tegenzin “bij waren” en meestal hun uniform slechts moeizaam konden afkorten, waren de mannen die de dienst, zoveel mogelijk, aan hun hielen laptten oftewel er bij tijd en wijl een ferme teuterij van maakten, zodat hun esbatterementen heden ten dage nog wel eens het onderwerp uitmaken van allerlei plezante vertelsels. In de volksmond waren zij de spotnaam van “Jefkes”

toegedacht. De Antwerpse Burgerwacht is ten onder gegaan in 1914, toen haar leden zich, onder druk der omstandigheden, plots herinnerden dat het vaderland een zeer schone zaak is maar het leven een nog veel schoner! Vooral kanonniërs, maar ook fuseliers, dienen te beschikken over een uitgestrekt schietterrein en zo kwam het dat in 1872 de generale staf van de Antwerpse Burgerwacht zijn oog liet vallen op de Kalmthoutse Heide. Er werd onderhandeld met het gemeentebestuur en het schijnt dat de Heer Van De Gehuchte, die binst de zomermaanden op het Withof (Vogelzangstraat) verbleef,

bij deze onderhandelingen een actieve rol heeft gespeeld. Van aankoop was voorlopig geen spraak, wel van een proefterrein. Zo werd in augustus 1872 de "Gard'Sivik" toegewezen in Heide ter streke "de Drie Hoeven", noordwaarts van de Putsesteenweg, onder voorwaarde dat zij het gemeentebestuur regelmatig in kennis zou stellen met de data en uren der schietoefeningen. Ter plaatse werd een grote barak opgeslagen en enkele honderden meter daar vandaag doelen opgericht. Op 4 september reeds meldde de generale staf dat alles in regel was en dat de schietoefeningen dagelijks van vier uur 's namiddags tot zonsondergang en des zondags van acht uur 's morgens tot 's avonds zouden plaats hebben. Tevens werd verzocht de nodige maatregelen te treffen om de circulatie achter de doelen te beletten gedurende de schietingen. Deze laatste werden ook binst de zomer van 1873 voortgezet. Enkele bewoners der gemeente hadden intussen een bijverdienste verworven als aantekenaars op de schietschijven of cibels. Op 29 augustus van dat jaar deed zich echter een dodelijk ongeval voor doordat een zekere Jaak Mous van Kalmthout de onvoorzichtigheid beging, op het ogenblik dat de schutter Adolf Verset, adjudant bij de jagers-verkenners bijgenaamd "de Chaskes", een schot loste van op driehonderd meter afstand, zich voor de cibel te vertonen zodat hij door de kogel in volle borst werd getroffen. De Heer Kenis, geneesheer te Essen, die zich toevallig in Kalmthout bevond, stelde de dood vast. In 1873 vernemen we dan ook niets meer van zulke schietoefeningen te Heide, vermoedelijk wel doordat er intussen "den Tir" op het Kiel te Antwerpen in gereedheid was gekomen. Bij de aanvang der schietingen in 1872, was de gemeente in proces geraakt met de Heren Lecomte en Claes van Antwerpen die het jachtrecht op de Kalmthoutse heide in pacht hadden. Zij betoogden dat door het geschut het wild werd verdreven en het leven der jagers in gevaar gebracht. Bij vonnis dd. 11 januari 1873 werd de gemeente veroordeeld tot een schadevergoeding van tweeëntwintig frank zonder dat er verder spraak was van enige verwijdering der doelen en dies meer, zodat zij in zekere zin het pleit won. Naar het schijnt hebben deze oefeningen nogal wat beweging meegebracht, zij zouden heel wat hebben bijgedragen tot de opbloei van het toerisme te Kalmthout. Het was toen de glorie tijd van het "Hotel des Chasseurs" (Statiestraat), De Zwaan (Dorp) en het Pannenhuis.

Het EK voetbal start, ook in Kalmthout!

Het begon zowat tien jaar geleden! Enkele vrienden: Gert Pauwels, Frank Hermans, Philip Van Hooydonck, Bart Francken en Marc Verachtert, waren aan de praat geraakt in een plaatselijk café over het komende WK voetbal in Brazilië. Zij smeedde toen het idee om de wedstrijden van de Rode Duivels

te presenteren op een groot scherm. Zij kozen het Kalmthoutse marktplein als locatie. Na Goes Brazilië (2014) kwam er Goes France (EK 2016) Goes Russia (WK 2018), Goes Qatar (WK 2022). Nu is het tijd voor Goes Germany. De organisatie kiest ervoor om alleen de wedstrijden van de Rode Duivels uit te zenden. Als er op diezelfde dagen andere wedstrijden op het programma staan, kan je die ook wel bekijken. Maar zodra de Belgen eruit liggen, stopt het. De organisatoren hopen op een sterke openingsmatch van de Rode Duivels op maandag 17 juni om 18u tegen Slovakije. De volgende wedstrijd wordt dan de match tegen Roemenië op zaterdag 22 juni om 21u. Ook de derde wedstrijd op 26 juni om 18u tegen Oekraïne is zeker live te volgen op het marktplein. Als de Rode Duivels doorgaan (en daar moeten we niet echt aan twijfelen) gaan de uitzendingen verder op het plein. Laat ons hopen dat de laatste wedstrijd op 14 juli om 21 uur wordt uitgezonden, dit zou betekenen dat België de finale speelt in Berlijn. De toegang tot het marktplein om de wedstrijden te bekijken is gratis!

Maandag 17 juni	18.00 uur (deuren: 16 uur)
België - Slovakije	
Zaterdag 22 juni	21.00 uur (deuren: 15 uur)
België - Roemenië	
Woensdag 26 juni	18.00 uur (deuren: 16 uur)
België - Oekraïne	

Extra activiteiten:

Tussendoor wordt de tent ter beschikking gesteld voor nog meer activiteit. Hiervoor wordt samengewerkt met ClubK. Op vrijdag 28 juni wordt de start van de zomervakantie gevierd met dj-sets en optredens van "Omdat Het Kan ft. Average Rob", "DJ Stanne", "Karakals", "K1D", "Dj Sep en Flo Windey ft. Skyve". Zaterdag 29 juni warmt de lokale DJ "Wafels", organisator Gert Pauwels zelf, de tent op. Daarna is er een verrassingsact die bij zo goed als iedereen in de smaak zal vallen. Afsluiten doen ze die avond met "Discobar Galaxie.". De toegang tot één avond kost 15 euro, maar men kan ook kiezen voor een combiticket van 25 euro."

Voetbalinitiatie!

Op zaterdag 22 juni is er voor de jongeren de Titan Soccer Day. Jongens en meisjes tussen 6 en 12 jaar kunnen dan allerhande leuke voetbalspelletjes spelen. Ze krijgen allemaal een fijn aandenken. Voor deze voetbalinitiatie krijgen de organisatoren, net als voor het tappen in de feesttent, hulp van de Kalmthoutse voetbalploegen. Het is een fijne samenwerking die de afgelopen edities werd opgebouwd. Vooraf inschrijven is wel vereist, dit kan door een mailtje te sturen naar kalmthoutgoesgermany@gmail.com met vermelding van de naam en de geboortedatum van de deelnemer.

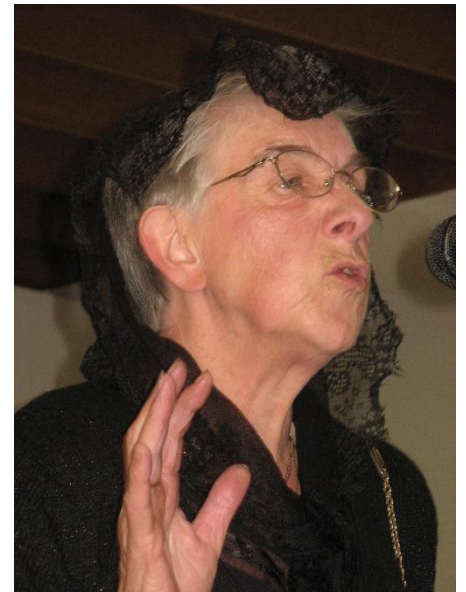
Yvonne Raemaekers speelde ook toneel!

Zoals wij vorige week al meldde overleed Yvonne Raemaekers op 4 juni in WZC Sint-Vincentius te Kalmthout. Zij werd op 1.9.1937 geboren in de Heikantstraat, thans Beauvoislaan, te Kalmthout. Zij liep school in Heide tot het 8ste jaar. Zo zat ze tijdens de oorlog in de barakken, toen de Duitsers de school opeisten. Daarna volgde ze handelsschool en werkte gedurende vijf jaar als telefoniste. Toneel spelen zat haar echter in het bloed. Zo speelde zij als kleuter van vier of vijf jaar al mee in een stuk van Sursum Corda te Heide. Als 15-16

jarige speelde zij bij Sursum Corda toneel, en 2-3 jaar later bij toneelkring "In Liefde Bloeyende" onder leiding van Stan Milbou. Als 18 jarige won zij totaal onverwachts, en als jongste, een declamatiewedstrijd in de parochiezaal te Heide, in aanwezigheid van het Reizend Volks Theater. Dat gebeurde voor meester Overlaet, Mr.Govaers, Mvr.Docx, en Stan Milbou die haar hielp bij het aanleren. De directeur van het Reizend Volks Theater wilde dat zij bij hen zou komen spelen – maar dat zagen haar ouders helemaal niet zitten voor een meisje van 18! Zoals men vaak kon ondervinden bij OKRA – ging aldus beslist een ster verloren voor onze theatercultuur. Op 30.4.1960 huwde zij met Jef Van Looy, geboren te Borgerhout op 28.4.1937. Zij woonden na hun huwelijk 43 jaar in de Bakkersdreef in Heide, en verhuisden in 2007 naar de Vuurkruisenlaan in Kalmthout, tot zij naar het

rusthuis trok. Zij kregen liefst vijf dochters, twaalf kleinkinderen, en zes achterkleinkinderen. Gedurende vele jaren was zij bij de maandelijkse ontmoetingsdagen van OKRA "dé" vaste waarde om de hele zaal plat te doen gaan van het schaterlachen met de talloze typetjes die zij telkens weer bracht. Toen hun gouden huwelijksjubileum er gevierd werd op 21.4.2010, verscheen Yvonne helemaal in zware rouw op het podium - niet wegens het jubileum – maar wegens het overlijden van haar kat. Op 20.3.2003 kwam "werkvrouw" Yvonne alle nieuwtjes van het dorp vertellen, op 22.9.2004 palmde zij als duivenmelker de zaal in, en op 13.4.2005 was zij "Sooi uit Thuis, Gust uit het rusthuis en Mme. Bellefleur", en kreeg tot haar grote verbazing een ruiker bloemen van haar eigen Jef! Op 28.12.2005 kwam zij recht van Benidorm en op

19.12.2007 recht van op safari in Kenya, of op 17.12.2008 van het Koninklijk Paleis! Op 18.2.2009 kon zij als een echte cabaretière het niet laten om bij de vertolking van "chérie" van Eddy Wally, van op haar plaats, een echte pantomime op te voeren bij haar echtgenoot, die het niet meer kon uithouden van het lachen – en de zaal erbij! Zij

werd dan ook door allen op de handen gedragen! De uitvaart had plaats op vrijdag 14 juni te 10u in de kerk van Kalmthout-Centrum.
(Bijdrage van Lieven Gorissen)

Oude en vergeten beroepen van vroeger

Vandaag: **Haakmaker (nr.22)**

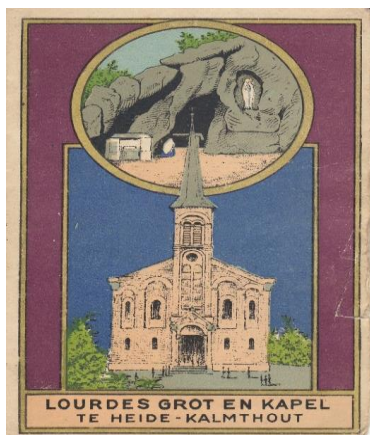
Een haakmaker was een wapensmid die zich had toegelegd op de productie van haakbussen. Het zal omstreeks het beleg of de val van Antwerpen geweest zijn dat Mathijs Janszoon en Catharina Hubrechts, zoals zovele landgenoten naar de Noordelijke Nederlanden vertrokken om daar een nieuw leven op te bouwen. Mathijs kwam uit Antwerpen en Catharina uit Mechelen. De haakbus was een primitief vuurwapen dat als voorloper van de musket gezien mag worden. Het was wat handzamer dan de musket doordat het iets kleiner was. Makkelijker te dragen dus. Wanneer het wapen afgevuurd werd, moest het eerst ontstoken worden met een lont. Aan de loop van het wapen zat een haak waaraan het kon worden opgehangen. Aan deze haak ontleent de haakbus zijn naam. De grote doorbraak van haakbussen in de strijd begon met de slag bij Pavia in 1525 waarbij Franse ridders een grote nederlaag moesten incasseren doordat de tegenstander over haakbussen beschikte. Al snel verdrong de haakbus de handboog die tot dan toe als zeer effectief wapen werd gezien. Het trainen van boogschutters kostte veel tijd terwijl haakbuschutters veel sneller en makkelijker konden worden ingezet. Van de vijftiende tot de zeventiende eeuw waren haakbussen in gebruik.

(bijdrage van Paul Witters)

Mei 1937. (plechtige inhuldiging grot Missiehuislei)

In "Heide vertelt" n° 217 van 3 maart 2024 werd dit bidprentje van de Lourdes grot in de Missiehuislei getoond. Door de medewerkers van Heide vertelt werd dit gedigitaliseerd op vraag van het comité en zo kreeg dit prentje een plaats in de grot.

O. L. VROUW VAN LOURDES,
Bid voor ons!

De Lourdesgrot van het Missiehuis Maria Middelaars te HEIDE-Kalmthout werd in Mei 1937 plechtig ingehuldigd door Z. H. Exc. Mgr Carton de Wiart.

Sedertdien zijn reeds talloos velen den weg gegaan naar Heide's stille grot en het vriendelijk kerkje, dat telkens weer tot binnenkomen noodigt, om met de Moeder ook haar Goddelijk Kind, wonend in zijn tabernakel, de nederige hulde der aanbidding te brengen.

Honderden pelgrims hebben in dat stille Mariaoord reeds opbeuring, troost en sterkte gevonden...

Het Lourdes der Noorderkempens heeft reeds veel zegen gebracht.

De grot bevindt zich 10 minuten van den grooten baan Eindhoven-Antwerpen en ongeveer een kwartier uurs gaans van de Statie te Heide.

Kdr. G. Hatesbaert z.v. Deurne-Antw.

"Heide vertelt" is een digitaal krantje. Verschijnt wekelijks op zondagmorgen.

Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).

Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com

Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be

